Poštnina plačana v gotovini. Leto XXI. Dolnja Lendava, 28. januara 1934. Štev. 4. Cena 1 Din.

Naročnina doma na skupni naslov mesečno 2 D, na posameznoga 2 Din. 50 par.
V inozemstvo 6 Din, ali z M. Listom, M. Ogračekom i kalendarom 8 Din. 50 para., letno 100 Din. Plačati se mora bar mesečno naprej.

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo in uprava v Črevsovcih, Slov. Krajina.
Cena oglasov: ...stran 800 Din., pol ...ak niže.
...više vsaka ...
Popüst po dogovo...
Štev. položnice 11806.

G. Milač Simon prof. Maribor, Majstrova ul. 3.

Naše občinske sirote.

I.

Slovenska Krajina je bogata v siromakaj. Znamo, ka je zdaj po celom sveti dosta pomenkanja, nego naš kraj je te tüdi bogat bio v siromakaj, gda po sveti ne bilo pomenkanja. Male so naše kuče i mali ograček je obimle. Večina naših hišic je spodobna k tistoj prostoj hišici v Nazareti, v šteroj je Bog preživo svoje zemelsko živlenje v krogi svete Družine. Naše hižičke so pa mele z nazaretskov hišicov poleg velikosti tüdi drügo spodobnost. Mele so düha sv. Družine. Bile so skromne, proste, z najmenšim zadovolne, blažene, mirne. Zaistino Bog je prebivao v njih.

Viher svetovne bojne je po celom sveti raztroso semen greha, mržnje, sovraštva, nezadovolstva. Nekaj toga semena se je sklilo tüdi v gredaj naših hišic. Zahteve so postale vekše i v hrani i v obleki i v celom načini živlenja. Zadovolnost se je odselila; zadovolnost z malim i prostim, i priselila se je mesto nje trdosrčnost. Negda je naš z malim zadovolen človek meo vsikdar višešnji krajcar za siromake, dnesden ga nema, čeravno leži na penezaj. Hvala Bogi, ne je to slika cele Slovenske Krajine, nego je vendar slika tiste rastline, ki se je po boji prijela i rasla gde bole, gde menje vu vnogih gredaj naših skromnih domov. Istina, v velikom broji se ešče zmerom sunčijo gredice naših skromnih domov, v šterih seme bojnoga vihera je ne moglo pognati korenja. Te hišice majo ešče zmerom tisto smileno srce do siromakov, kak so je prle mele, pa šče bole na steže se odpira, ar vidi vekšo nevolo, kak je negda bila, pri svojem bližnjem. A te skromne, smilene hišice so obdane od vnogih takših, v šterih je mrtva smilenost do trpečega bližnjega, i v šterih se je mesto nje vkornila trdosrčnost z jedinov željov: vživati. Če bližnji prejde poleg teh trdosrčnih domov od glada, zmrzne od zime, ga stvarci pojejo, psi raztrgajo, ka to njega briga, ki nema srca, naj on ma samo za piti, kaditi, za teje i žganico, za šimi obüteo i svioni reklin pa robec po modi i torbico v roke! Takši je gratao dnesden en veliki den človečanstva, takši je tüdi en deo Slovenske Krajine.

Keliki so obogateli, si palače spovali, sto i stojezere založili, fino živeli den za dnevom, jezere i jezere zapravili po veselicaj te, gda so jezeri i jezeri pomenkanje trpeli, ravnotisti jezeri, ki so vnogo pripomogli, da so oni obogateli. I na te siromake v svojem bogastvi i razsipavanji ne so mislili. Te so püstili trpeti, v cotaj i ronjaj se okoli klatiti lačne i žedne, ar so ne meli več srca, to se je nekam odselilo z njihovih prsi, odselilo se je, kak Jezuš pravi, k mamoni. Zlübili so mesto svojega bližnjega, ki je k njim spodoben i je brat njihov po Jezuši, zlübili so mesto njega mamona, vživanje, bogatstvo z trdosrčnostjov. Ta svetska slika ma prostorček tüdi v Slov. Krajini, tüdi tü je trdosrčnost, tüdi tü se lübi mamon, tüdi tü se ne lübi bližnji po Gospodovoj zapovedi.

Okoli stojezero nas je v Slov. Krajini. Po večini je naš narod siromaški. A med tem siromaškim narodom so ešče vekši siromacje, ki nemajo nikoga i nikaj na sveti, zvün svojega siromaštva i betega. To so naši občinski siromacje. Keliko jih je, nam štatistika ne pove, ar niedna občina nema točnoga ali pa nikšega seznama od svojih siromakov. Vnogoga najmre ne spišejo med siromake, ar se sramüje odkriti svoje siromaštvo, a v istini pa je vekši siromaček, kak priglašeni. Nega skoro občine, gde takših siromakov ne bi bilo. Poprek jih mamo okoli 400. I teh 400 siromačekov nemre nikdar praviti, da ma odevalo, da ma hrano. So smilena srca, ki njim pomagajo. Da pa vsega tüdi ne zmorejo. Zato pa blodijo te sirote zapüščene od kraja do kraja, lačne i raztrgane pa kaplejo ta po štalaj i gümlaj, zmrzavlejo po njivaj i šumaj brez vse človeče pomoči. V cerkvi se glasi boža zapoved: „Lübi bližnjega, kak samoga sebe.“ V cerkvi se jasno razloži ta zapoved z rečmi samoga božega Sina: „Ka šćete, ka bi vam lüdje včinoli, včinte vi njim, i ka neščete, ka bi vam lüdje včinoli, ne včinte tüdi vi njim.“ Pa vendar, ka vidimo. Za podpore, boše blago, vekšo ceno keliko podplatov se raztrga, kak velika povoden gučov se ta razlije — a gda pa bližnjemi vmirajočemi trbe samo eno sobico, samo edno slamnjačo, samo edno odevalo, te smo glühi, slepi i nemi.

Naših 400 občinskih siromakov i sirot nema zvün smilenih src, šterih število se je pa jako skrčilo, nikšega zavetja. Nemajo svoje strehe, nemajo hrane, nemajo obleke, nemajo zdravnika, nemajo zdravila, ne dobijo dobre reči i tüdi zagovora ne. Pa nas je stojezero v Slov. Krajini. *Pa milijone zakadimo i zapijemo letno.* Pitajte finančno oblast, pa vam ta potrdi, ka je tak. Milijone vržemo ta za čemer nikotina pri kajenji i za čemer alkohola pri pili. Štiristo siromakov, Kristušovih dragih sinkov i hčer i otročičov pa ne moremo preskrbeti! Kakša trdosrčnost, kakša lehkomiselna i odgovornosti puna potrata pred Bogom, ki je Oča sirot i oster sodnik tistih, ki ga v siromakaj ne lübijo i ki jasno i glasno pove vsakomi: „Ka tomi najmenšemi brati svojemi včinite, meni ste včinoli.“

Dokončavamo sveto leto, 1900 letnico našega odrešenja. Božoj smilenosti moramo hvalo dati, ki se ne spozabila z nas nevrednih smilenja i vrednih kaštige. Pa je mogoča drüga hvala, kak smilenost? Pa bi se najšo što, ki bi mislo, ka par zdihlajov ali nekaj molitev opraviti za smilenje bože je zadostna zahvala, čeravno siromake na cesti niha tak kak dozdaj? Takša miseo i takše djanje je hüdobija. *Bog nam zato kaže smilenje, naj smo mi smileni.* I v časi 1900 letnice svoje križne smrti je ravno zato dopüsto to veliko pomenkanje na sveti, naj se mi s pogledom na njegovo smilenje smilüjemo nad trpečimi, kak se je On nad vsemi nami smilüvao. Smilenje, to je prvo potrebno sredstvo za pomoč našim občinskim sirotam. Kak se pa naj to smilenje v djanji pokaže, je to drügo. Od toga pa dnes tjeden par reči.

Nedelska šola.

I. Kaj je blago?

V božičnoj številki „Novin“ smo pisali našim kmetovalcom:

naj začnejo s pridelavanjom *blaga*,

naj skrbijo za svojo izobrazbo i končno,

naj spoznajo trg, ali plac, na šterom bi radi dobili küpce za svoje lepo i dobro blago.

Vse to je lepo, bi lejko pravo preprosti kmetič, samo či bi jaz razmo kakše blago i kakšo izobrazbo mi priporočate; nadale, če bi jaz znao, kak morem spoznati trg ... Verjemo, takša vučenost je na prvi pogled žmetna, zato smo se pa odločili za „nedelsko šolo“, štere namen je, ka bi čtevcom „Novin“ po domače razložili naš božični tanač.

Dnes začnimo s tem, da spoznamo kaj se pravi to: blago?

Mislite si, prosim, dve sestri. Ta prva, domača, starinska kmetica je Ana, ta drüga, štera je prehodila že velki del sveta, naj bo Jula. Ani i Juli so dali starišje po eden plüg zemle i malo hižico. Starinska Ana si včasi prvi den naprosi orača, nasadi krumple, kukarco, graj, tikvi. Na spodnjem konci njivice si püsti gredé, tam si poseja šalato, mrkevco, nasadi i lük, česnek itd. Kda je njivica že lepo zelena, si spravi prase. Ma nikelko kür, nasadi kvočko. Od ranoga jütra do kesne večeri je na svojoj zemli, jo lepo obdelava; na njenom deli je boži blagoslov, zato pa v jeseni si telko vsega spravi na dom, da ma za silo vse, kaj je za takšo siroto potrebno. Tü pa tam je pomagala sosedom, je šla prat pri gospodi, zato lejko plača dačo, si küpi kakši siromaški obleč, po domače povedano: živi, za silo zhaja.

Ana tak, Jula pa inači ...

Jula si je že sredi zime dala napraviti nikelko toplih gred, si je küpila različno šalatino seme. Njivico je dala pravočasno pognojiti, preorati. Pri potoki, ar je njeni plüg zemle ravno pri potoki, si je dala postaviti čüdno leseno kolo, štero samo zajima vodo. Pravočasno si je preskrbela lesene žlebe, šteri dosežejo tüdi najbole oddaljeni konec njivice. Sestra Ana i vsi sosedi jo spitavlejo kaj koli misli napraviti, ali Jula je tiha, malo guči, tem več dela. Meseca aprila že vgonijo lüdje kaj misli, meseca maja ešče bole, ar te že vidijo, ka je celo svojo njivico nasadila s samov šalatov.

Celi plüg šalate...!

— Ka pa ti Jula, boš samo salato jejla? jo spitavlejo sosed Žalig (stari i poznani šalivec.)

Drüge ženske samo s prsti ščiplejo tü pa tam kakši listič od pregoste šalate, Jula pa ma več jezero glav toga celo leto tak potrebnoga i poštüvanoga blagoslova. Do varaša je blüzi, košara za košarov ide na plac, domo pa pun bankaš.

Komaj sfali rana šalata, že dorašča poletna. Kda je odala poletno šalato, se že lepo razvija jesenska, za jesenkov zimska... Celo drago leto samo šalata i nikaj drügo na celom plügi zemlé...

Zdaj pa primerjajmo delo Ane i Jule!

Ana je mela dosta različnih reči, ona je pridelavala za sebe. Jula ne, Jula je pridelavala za trg, za odajo. Štera je pridelavala blago? Se zna, da Jula.

Tak je ravnala ta naša Jula, kak na priliko šoštarje v Törnišči. Oni tüdi celi den mlatijo po podplataj, delajo punčule, ali ne za sebe nego, za küpce. Njuvi izdelki, punčuli, so ravno to, kaj je Julina šalata: blago. Tovarna dežnikov v D. Lendavi tüdi blago izdelüje — marele. Vsi trije svoje lepo i dobro blago odajo, za odano blago dobijo plačilo, peneze, za peneze si pa küpijo vse, kaj njim srce požele pa... bankaš dovoljava.

Pa hodimo nazaj k starinskoj Ani!

Ona tüdi ma šalato, ali ne tak lepo kak Jula. Ana tüdi ma kukarco, ali ne tak rodno, kakša raste na gospodskoj njivi kre Müre. Ana tüdi ma krumpiše, ali ne tak rano, kak trgovci v Lendavi. Tej po 4 do 5 dinarov odavlejo kilo ranih krumpišov, ona, Ana, je vesela, če pol dinara dobi za kilo. Ana bi rada mela iz vsega malo, to se njej tüdi posreči, samo to je, ka njeni pov nikdar ne tak lepi kak Julin, gospodski, ali trgovcov v Lendavi.

Ana tak ravna, kak moj nekdajšnji sosed, šteri je zaflikao punčule, zašio hlače, spekeo krüh, napravo korine iz svilenoga papira, ali pri vsakom opravili se je poznalo, ka je ne iz majstrove roke. Niti ne more biti inači. Eden človek vse nemore znati! V ednoj meštriji pa je že lejko na mesti.

Vsi znamo, ka dva mejaša na vednako dobroj zemli ne spravita niti voz popunoma vednake kukarce. Eden si je zbrao lepše seme, je bole gnojio, bole spretno orao, sejao, okapao, osipavao, te ma lepši pov; drügi sosed, slabič pri kmečkom opravili pa menje vreden pridelek na trg, zagvišno ka ne dobite ednako šumo penez, ar sta bila gospodara ne vednakovrednoga blaga.

... Zdaj pa zberimo našo vučenost v lepi šopek! Znamo: blago pridelüje Jula, ona je mela lepo, dobro i vsikdar rano šalato za trg. Ona se je skrbela samo za edno reč, pri tom opravili se je skazala za pravoga majstra, zato je mela lepo blago, za lepo blago küpce, za dobleni penez pa vse, ka samo potrebüje. Delo njene sestre, Ane, je starinsko, ona je pridelavala za sebe, za svoje küre, za svojega gujčeka – ne za trg; če bi se Ana odločila, da svojo malovredno šalato oda, bi hitro spoznala, ka dobre küpce i dobro ceno lejko žele samo dobro, več — odlično blago.

Na svidenje drügo nedelo! — *K.*

Pisma z tüjine.

Bridgeport, Conn., N. Amerika.

Prečastiti gospod!

Preživlamo težavne čase, večina lüdi, posebno moški, postopajo brez dela, ki pa delajo, pa skoro zobstom. Dostakrat se celi tjeden ne zaslüži, ka se je negda eden den. Lejko si mislite, kak to čütimo pri cerkvenom gospodarstvi, štero je izključno navezano na podporo lüdi. Obetajo se nam zbolšanja, gda pa to pride, samo Bog zna. Če gledamo živlenje lüdi, spoznamo, da trebe šče vekše šibe bože, da bi se lüdje spomnili na Boga. Verska brezbrižnost i razpüščeno živlenje vsikdar bole zmaga. Blagostanje prvejših let je lüdi pokvarilo, da so zdaj tembole nezadovolni. Pa Bog je dober, da nam da bar zdravje i za živlenje potrebno. Število naročnikov na Novine i M. list ostane, kak je lani bilo.

Rev. M. J. Golob.

Gonesse, Francija,

Častito vredništvo i upravništvo Novin!

Tri leta že blüzi ide, kak me je gospodarska stiska ločila od mojih domači i od lübe Slovenske Krajine, štera, na žalost, za svojega obilnoga prebivalstva nemre dati zadosta krüja. Njeni narod si ga more iskati vu tüjini, pa tak pomagati svojoj družini. A vu denešnjem vremeni so vu tüjini tüdi slabejši časi kak je bilo pred par letami, zato, ka se eti že tüdi pozna gospodarska kriza i število brezposelnih močno narašča, pa delodajalci majo delavce na prebéranje. Zdaj pa tak samo najbolši delavci majo skoz zime delo. Ali kakkoli so slabi časi, nesmem se spozabiti z mojga rojstnoga krája, vu šterom se mi je najobrvim čast se spominati i se zahvaliti vredništvi i upravništvi Novin za redno pošilanje našega krščanskoga tiska. Zdaj vam že tretjokrat morem iz tühine želeti vesele božične svetke i blaženo novo leto. Naj vam mali Jezuš da zdravje vu tom novom leti, ka te nam izseljencom nadale pošilali lepi krščanski list, vu šterom najdemo edini navuk i vüpanje za občuvanje prave vere, i ga tüdi toplo priporočam vsakomi izseljenci i domačim. Zdaj vam pa s tem pismom naznanjam, častito vredništvo i upravništvo Novin, ka sam vam dnes poslo naročnino, i to, 1 za Novine i M. list za mene esi vu Francijo za leto 1934, i kalendar, 2 Novine i Marijin List pa mojim domačim.

Ficko Karol,
od Grada.

NEDELA.

Štrta nedela po sv. Treh Krali.

Evangelium sv. Mataja VIII.

Vu onom vremeni: Gda bi Jezuš stopo vu ládjico, nasledüvali so ga Vučenicke njegovi: i ovo veliko gibanje je postanolo na morji, tak, da bi se ládjica pokrivala z valmi: On je pa spao. I pristopili so k njemi Vučenicke njegovi, i obüdili so ga, govoreči: Gospodne, zdrži nas, ar pogiblemo. I veli nj,im Jezus: ka se bojite, mále vere? teda gori stanovši, zapovedo je vötrom, i morji; i včinjeno je veliko tišanje. Lüdstvo se je pa čüdivalo, govoréče: kákši je ete? ka so vetrovje, i morje njemi pokorni.

* * *

„Viher na morji“ je vsebina sv. evangeliuma. Evangelska podoba je vzeta iz vsakdanješnjega živlenja. I kak je podoba v sv. evangeliumi navadna i vsakdanješnja, ravnotak je pogosti i skoro vsakdanešnji njeni pomen, viheri v düši i v sv. Materi cerkvi. I kak je viher i ploha potrebna za živlenje, ka odstrani prah nesnage i smrad, ravnotak je potreben včasih za düše i za sv. Cerkev kakša plohica i viher, da odstrani nesnage i gnilobe. I kak je po viheri i plohi nebe čistejše i jasnejše, ravnotak je po düševnih preskušnjaj čistejša düša i njeno nebo na nebo sv. Cerkve. Samo edne je potrebne za edno i drügo, pomoč Gospodova. „Gospodne, reši nas, ar se pogüblamo ...“

Ponavla se evangelska prilika premnogokrat v človečoj düši. Nastanejo viheri i burkanje, skušnjave, grešna nagnenja i poželenja, različni nemiri i nepokoji, pobitosti, žalosti, ki düše razgiblejo, kak viher morje ... Bog to dopüsti, da je proba, drami, čisti, zdigava ... I düše postanejo v velkih preskušnjaj boječe, plašive, včasih malodušne, pobite ali (Bog ne daj) dvoječe. I to pa je ne dobro i koristno za düšo, njoj je na kvar i mnogim na pogübo. Zato njim ma Kristuš, broda — vodnik človeče düše: „Ka se bojite maloverni ...“ Jaz sem z vami... Sv. Terezija zagotavla, ka nam je Bog i njegova pomoč nikdar ne tak blüzi, kak v skušnjavi i „v viheraj živlenja“, v težkih düševnih bojah in probanji. Düša, na to gledaj i pazi, ka bo Gospod s tebov ... „Gospod, reši nas...“ I düša bo čistejša i jasnejša, na nebi tvoje düše bo lepše sunce ...

Viheri i valovi živlenja včasih prehodijo živlenje sv. Cerkve ... Kristuš: Preganjanje, trplenje, smrt i vest je mislo, ka je konec Kristuša i njegovoga kralestva. Ali kak lepo je vstalo vüzemsko sunce, kak svetlo i kak močno je donela po sveti alleluja!

Apoštolje, prvi krščeniki 300 letno preganjanje. „V leti, kda je ime kristjana bilo zbrisano iz sveta ...“ Je dao rim. casar napisati na svoje peneze ... Kristušove ime se je pa tem bole svetilo i krščanstvo je tem bole rastlo ... „Krv mantrnikov je seme kristjanov ...“ I prišli so boji, stoletja krivoverstev i crk. razkolov, pravoslavnih na izhodi i lüteranskih na zapadi. Milijoni so zatajili vere i so zapüstili Kristuša, ali Cerkev ešče stoji i trdnejše stoji. I prišle so revolucije, liberlizma i socializma i komunizma... I ešče stojimo.

I dnesden, ka se godi pred našimi očmi v sv. Cerkvi. Preganjana je od leve i od desne. Mehika, kde je i še teče mantrniška krv; Rusija, kde so oltare i cerkve fundali; Španija, kde so pregnali na stotine Jezuitov itd. I cerkev Kristušova?... Nesnaga, smrad, gniloba se čisti i sv. Cerkev vstaja pomlajena, prenovlena i prerojena v novo živlenje ... „Ne bojte se maloverni!“ ... Zakoj ne? „Jaz sem svet premagao“.

„Ti si Peter, to je pečina i na to pečino bom zozidao svojo cerkev i vrata peklenska je ne bodo premagala!“

Ali teda bojaznost, malo-düšnost, dvojnost naj nas oblada? ... Ne, batrivnost, velikodüšnost i pogum moremo meti! Kristuš je z nami! I samo zovimo i kličimo? Gospodne, reši nas...

„I teda vstane i zapove vetrovom i morji i nastala je velka tišina ...“ I svet gleda i spitavle boječe: „Što je te...“

„Kristuš... ki je svet premagao...“

Ne kadi.

Ka pravi znanost od škodlivoga pliva duhana na kadilca.

Dr. Seaver, vseučilišni profesor na univerzi Jale v Severnoj Ameriki je polštiri leta opazüvao mladino, kak vpliva na nje kajenje. Mladino je razdelo na tri razrede i 1) na tiste, ki neso kadili, 2) ki so samo včasi kadili i 3) na tiste, ki so redno kadili. Opazüvao je pa pri toj mladini a) kelko vaga ta, b) kak raste i c) kak se razširjajo prsi i d) plüča prsi njih. Pa ka je najšeo? Gledajte. Ki so nikaj ne kadili, so največ vagali, ki so samo včasi, so že 6% menje, stalni kadilci pa 10% menje. Pri rasti so najbole zrasli nekadilci, včasi kadilci so za njimi zaostali okroglo za 9%, stalni kadilci pa za 20 %. Pri razširjanji prs so nekadilci na prvom mesti, včasi kadilci so za njimi zaostali okroglo za 18%, stalni kadilci pa za 22%. Najbole se je pa pokazao kvaren vpliv duhana pri gibkosti plüč. Najbole gipka plüča so meli nekadilci, včasi kadilci so zaostali za 28%, stalni kadilci pa okroglo za 44%.

To priliko si dobro pogledni mladina! Gda so se dečki v svetovnoj bojni priglasili za prostovolce, jih je tretina bila odbita večkrat, ar so zavolo kajenja meli slaba plüča. Vči se z toga mladina. Strastni kadilci so dostakrat tüdi strastni pivci i pravi hüdi dühovje svojih družin. Boj se toga mladina. Ka največ lüdi odnore z strasnih kadilcov i pivcov, nam posvedočijo norišnice. Bog nas čuvaj te nesreče i zato tüdi nerednoga kajenja i pila. Bogaj nas mladina!

Velika pomoč za kmeta.

Cena zrnja ide gori pa de šla ešče bole. Narod zato ne ve po večini, zato, ka nema novin, iz šterih bi to zvedilo. Lani toga hipa se je zgodilo, gda je cena pšenice šla gori, so vnogi na jezere bili kvarni, ar so ne čteli naših Novin, štere so od tjedna do tjedna naznanjale narastek cene.

Pa ne nam je namen pisati zdaj od prepotrebnoga sredstva dobroga, krščanskoga časopisa tüdi v gospodarskom pogledi. Pomoč, na štero mislimo, je v sküpnom, zadružnom nastopi za odajo kmečkih pridelkov.

Naša agrarna i gospodarska zadruga ma na jezere kotrig. Te kotrige ka bi naj napravile. V gornji namen? V vsakoj vesi naj pridejo vküp i si spišejo gor, keliko majo k odaji zrnja i drüge reči. Če to vodstvo zadruge dobi iz *vseh občin Slov. Krajine i Medjimurje*, se more pogajati za to celo količino. Zadruga naznani veletrgovci, da ma teliko i teliko za odati. Trgovec pa ár dobi vekšo količino, ma menše režijske stroške ne njemi trbe najmre od hiše do hiše letati okoli i plačüvati drage dnevnice, *zato pa lejko dražje plača küpleno.* Cena vsakšega predmeta, če se odavla, je tem falejša, kem več se potroši na njega pri küpili. Zato pa vpelajte si notri kmetje po občinaj to prijavno slüžbo za odajo svojih pridelkov. Hasnila de vam vsem.

Zadruga, kak dobi obvestila od članov, v Novinah objavi, ka majo tej k odaji. Ki bi pa küpili radi, se zglasijo pri zadrugi i ta je prižene z dobo jako veliko podporo i prihrano jezere pa jezere, štere ta zmeče, ar se ne obrača do svojega vodstva.

Po nedelaj je itak navada, da sosed ide k sosedi pa se kaj pogovarjata. Ponücajte to priliko i naj pride na guč tüdi te članek Novin. Prišestna številka pa naj prinese že sad teh nedelnih pogovorov: prijavo za količino zrnja i drügih reči, štere mate k odaji.

Brezplačni dobri sveti (tanači)

Naš narod je dober. Ali ma tüdi sovražnike. Vsaka dobra reč ma sovražnike, ma je naš narod tüdi. Pa lepi sad na drevji, na trsi lejko nema sovražnikov? Ali puna vlat na njivi se lejko vsikdar varno zible? Vse ma sovražnike i to zvünešnje i znotrašnje. Takše ma tüdi naš narod. Ne mislimo mi zdaj na vaše zvünešnje sovražnike. Naša poštenost nam potrdi zavest, da se jih ne bojimo. Zato je pri miri püstimo i mirno spimo zavolo njih.

Mi mislimo na notrašnje sovražnike svojega naroda. I eden teh je občütlivost ali žalovitost. Pri nas pravijo od človeka, ki včasi vse zameri, da je žalovit ali zameren. Te sovražnik neskončno dosta kvara napravi našemi narodi. Te sovražnik ga tira od fiškališa do fiškališa, od sodnije do sodnije. *Naš narod se preveč rad toži.* Pa kelkokrat za prazen nič. Sloki prst pokaže bližnji v šoli, ideš ga tožit. Nemaš soli, nemaš obleke, deca je bosa i noga, knig za šolo njej ne moreš küpiti, intereš v kaso si dužen za več let nazaj — pa pesnico stišneš: „njemi že pokažem“, spregovoriš i ga zatožiš. Pravdo dobiš, pa tüdi sovraštvo, stroške pa maš, čeravno si jo dobo. Če jo pa zgübiš, maš dvojni kvar, vrednost si zapravo, poštenja ne popravo, lübezen med brati pa podkopo.

Odvetnik mi je pravo, sodniki se tožijo, da se narod pravda neštetokrat po nepotrebnom. So tüdi potrebne pravde ali poravnave, razprave, štere zakon previdéva, kak delimba, zvana zapüščinska razprava, stabulacija itd. Pa dajo sodnijam teliko dela, da komaj zmorejo. Zakoj bi je obremenjavali še z nepotrebnim pravdami, štere nam vzemejo časi vrednost, pokopajo pa lübezen do bližnjega.

Naj naš narod rešimo toga velikoga sovražnika, nepotrebnoga pravdanja, njemi bomo davali v Novinaj brezplačni odgovor na pitanja zavolo pravd. Vsaki naš naročnik, ki plača redno naročnino, se lejko obrne na vredništvo Novin v Črensovcih s pitanjom, ka naj napravi, če se toži; i ka, če trpi kakšo krivico, jeli se plača tožiti ali ne. Pa tüdi v vsakoj drügoj reči se naj obrne na vredništvo i to njemi da odgovor ne iz svoje znanosti, nego po dobrom fiškališi, ki pozna zakone, v Novinaj brezplačno. Keliko poti i drügih stroškov se reši na te način naš naročnik, če redno plača na mesec 2 Din. naročnine. Pod naslovom: „Brezplačni dobri sveti“ bo vredništvo v Novinaj davalo odgovore, vsem ki majo na lastni naslov Novine, če se sami prijavijo; ovim, ki je majo na sküpni naslov pa, če prošnjo podpiše širiteo.

Vse naše naročnike pa prav lepo, iz gole lübezni prosimo, naj se čuvajo tožb, te rakrane našega naroda i naj se navčijo na pamet i na srce ete Jezušove reči: „Oča odpüsti njim, ar ne vejo, ka delajo“.

Politični pregled.

Jugoslavija. Zvünešnji ministri Male Zveze, to je Jugoslavije, Čehoslovaške i Romunije so meli politični sestanek od preminoče nedele do četertka v Zagrebi, na šterom so določili sküpen nastop za rešitev srednjeeoropskoga pitanja. Italija se je najmre z Francijov dogovorila, da to pitanje rešita sküpno na te način, da zasigurata Austriji samostojnost proti Nemčiji i data gospodarske olejšave njej i tüdi Madjarskoj. Med te olejšave bi se računalo tüdi to, da so v Trsti davali Austriji i Madjarskoj slobodno pristanišče. K toj gospodarskoj Zvezi bi pa tüdi stopila Mala Zveza. Suvich, italijanski državni podtajnik se je te dni zdržavao v Beči i si pogučavao z Dr. Dollfussom od te vreditve srednje europskih držav. Bližnja bodočnost nam bo pokazala, ka se je skühalo na tej sestankaj.

Stanovske države. Delavsko pitanje, to je brezposelnost ščejo države rešiti na te način, da združijo delodajalce i delavce pač vse stanove v edno drüštvo pod državnov pazkov, štero de skrbelo za delo i plačo i potrošenje izdelkov. V celoj državi bi bilo to obvezno za vsaki stan vpelano. Rousevelt v Ameriki, Mussolini v Italiji i Hitler v Nemčiji so pa že donošenih zakonaj to novo mujso držav že vpelali. Mussolinijov zakon je najsrečnejši i se bliža k tistim navukom, štere so sv. Oča, Pij XI. izdali v svojoj okrožnici. Popolnoma v njihovom dühi, to je na popolnoma krščanskoj podlagi pa šče prevrediti Dr. Dollfuss Austrijsko republiko.

Paris—Berlin—Rim. Mednarodna pitanja Drüštva narodov i razorožitve držav so pali na dnevnom redi europske politike. Tozadevne misli posamičnih držav so si nasprotne,

Julij Kontler:

Kapelica na sühoj skali.

— Zidar Klement, tvoj sinko edinko te zove. Pridi! Pridi! Ne more vmreti i ne živeti, pokeč njemi ne pobože vročega čela, tvoja trda roka!

Zidarje so mlatili po kamenji, da bi zadüšili obvüpani glas.

Zidar Klement je komaj zdigno svojo trdo šker, tak žmetne je bila, kak da bi celo süho skalo zdigavao, ali popüsto je ne. „Samo den, ali dva i delo je končano. Bodi trd kak kamen, zidar Klement!“ je ponavljao brez glasa i brez konca. Čüo je on i slišali so pajdašje, kak so se odprla vrata, kak klepečejo hitri stopaji po stopnicaj vsikdar bliže, ali odnehao je ne, kladivo je sekalo kamen, roke so gladile mrd, delo je raslo s strašnov naglicov.

— Zidar Klement, naš sinko edinko te zove, je šepetala žena.

Vsi so jo razmili. V srci Klementa je besneo viher, šteri bi porüšo sedem gradov, ali geno se je ne, mlatilo je kladivo i gladila je roka. „Paščiti se, paščiti samo den ali dva in končano bode trplenje, zvišena bode bajkovska Marija!“ so prepevali vdarci. Žena pa je čidule bole glasno ponavlala:

— Püsti delo Klement, naš sinko edinko te zove. Ne more živeti i ne vmreti, pokeč ga ne pobože tvoja trda roka.

Pokleknola je pred zidare i sklenile roke, tak je prosila, ali zidarje, osem trdih možov iz malih Bajkovec se ne dalo zmehčati. Spevala so kladiva, gladile so jezerokrat ranjene roke.

Potem, ka je bilo delo končano, je vstao zidar Klement, pogledao svojo ženo, božao jo je z očmi, kak mati svoje lübleno dete, postavo jo je v kot kapelice. Skuze so njemi rosile obraz, ali glas je bio moški, roke pa trde, kda je odmero|prostor, kama bi jo zozidali živo.

Ženo, najlepšo žensko sedem far naokoli ...

Mater sineka edinca ...

I kda je samo telko odprtine ostalo v zidi, da bi jo pokrili z edinim kamnom, je sedem trdih pajdašov odpovedalo delo.

— Odnehaj Klement! Ka mi delamo, to je proti božoj postavi! — so ga karali pajdašje.

— Le hitro Klement, što zna, če ešče pravočasno prideš! ga je prosila žena.

— Ave Marija! Ave Marija! je molo Klement i položo zadnji kamen v odprtino.

... Okoli grada pa je besneo viher. Čarni oblaki so bučali svoje nesreče pune glave v zidare; viher je tulo kak ešče nikdar v svojem živlenji; strele so mlatile po strehi, po zidaraj. Süha pšenica se je trosila, premikala pod strašnimi vdarci; spodaj v vesi so klečali lüdje i vsaki hip pričaküvali smrt. Nebo se je odprlo i kak male svetle snežinke so leteli drobni angelčki proti sühoj skali. Mehke angelske rokice so podpirale trde zidare i skozi bučanja strašnoga vihera je donela rajska pesem: „Ave Marija! Ave Marija!“

...Poglejte v jasnoj noči na nebo. Vidli te svetlo dugo pot, po šteroj so se vračali mali zmagoviti angelci v sveti raj. Pred njimi je korakala Nebeske Mati, za roko je držala ženo zidara Klementa. I ž njima so korakale zmagovite čete angelov i spevale nebesko lepo: „Ave Marija! Ave Marija!“

Grad na sühoj skali tüdi stoji. V gradi je kapelica, v kapelici oltar, na oltari sveta podoba bajkovske Marije kralüje. Sama milina i dobrota je njeni obraz. Zdaj ravno iščejo v Bajkovcaj slikara, šteri bi z zlatimi črkami postavo napis na čelo kapelice.

„Močni možje so premagali törskoga casara i njegovoga prijatela — vraga!“

(Konec)

med državami zija v pogledi mednarodne složnosti veliki prepad. Trenutno se ide za oborožitev ali razorožitev Nemčije. Skrivle se za tem pitanjom orožja samo nemška borba za mednarodno vednokopravnost i pravico svodločüvanja europske usode. Za pitanjom oborožitve ali razorožitve Nemčije pa stoji osrednje pitanje vse europske politike zadnjega desetletja: *ali naj odločüjejo o usodi Europe stare demokratične države Francija i Anglija, ali pa naj snovejo eropsko bodočnost fašistične države Italija i Nemčija.* — Hitler Adolf je v svojem novoletnom govori povedao, da v nemškom slovari nega reči „kapitulacija“ to je, da se Nemčija ne bode vdala nikšomi zvünešnjemi pritiski, naj te pride odketkoli. Od velkih držav zahteva dnes Nemčija pristanek na svojo zahtevo, da se njoj dovoli redne vojske 300.000 mož, poleg dozdajšnjih čet. Nadale zahteva dovolitev skoro vsake vrste orožja i poleg drügih političnih žel, da se njoj vrne Posaarje. Francija je na nemško zahtevo odgovorila, da njoj prizna število 200.000 vojakov, a zato šče tüdi za sebe zahtevati poleg vednakomočne vojske ešče vojskov naselbinaj od 200.000 mož. Nato ešče povdarja, da je te njeni odgovor samo nekakši predlog za obravnavo i pogajanja za Drüštvo narodov v Ženevi. Anglija i Italija igrata vlogo posredüvalca med Berlinom i Parizom. Angleški zvünešnji minister je pred par tjedni obiskao Mussolinija. Mussolini je med pogovorom izjavo, da drži zdajšnja pogajanja med državami za najbouši način, da pride do sprazuma med velesilami. Nemški predlogi — pravi Mussolini — ne morejo biti sprejeti v celoti, ar bi inači povzročili splošno zvišanje oborožitve v Europi. Italija iskreno žele razorožitve i šče vplivati na Nemčijo, da svoje zahteve omili. Gledoč Drüštva narodov žele Italija, da se pritegne Nemčijo, Japonsko, Ameriko i Rusijo i bo zato Mussolini predložo velesilam poseben predlog, kak naj se popravi to mednarodno zdrüženje. Na zasedanja Drüštva narodov, štero se je zdaj odprlo, Nemčija ne poslala svojih odposlancov. — A posebnom članki je Mussolini napovedao, da se bo tekoče leto odločalo o usodi Europe, i je povedao: Vnožini v Milani sem povedao, da bo v desetih letaj ves svet fašističen, i pripominjam, da je letošnje novo leto važen stopaj v tom razvoji. Ta njegova izjava nas spomina na svoječasno Ljeninovo prorokbo, da bodo v desetletih plapolale rdeče zastave tüdi že v New-Jorki.

Italjanske težave v Albaniji. Italija je odpovedala Albaniji stomilijonsko posojilo, štero je odobrila že pred leti. Vzrok odpovedi je te, da se je Albanija počasi začnola oslobojati italijanskoga jarma. Zdaj šče Albanija vrediti odnošaje do Jugoslavije i sklenila ž njov trgovinske pogodbe. Čüje se, da misli krao Zogu odstopiti, ki je na strani Italije.

Beneš pripravla organizacijo srednje Europe. Potüvanje čehoslovaškoga ministra dr. Beneša v Pariz je zbüdilo velko pozornost v mednarodnoj politiki. Europska javnost je zaslütila, da ide za odločitev v važnom pitanji. Pri toj priliki je minister povedao tüdi svoje misli od srednjeeuropskoga pitanja: Jedro srednjeeuropskoga pitanja so odnošaji Nemčije i Austrije, jedro europskoga pitanja so razmere v srednjoj Europi. Trbelo de zdrüženja srednjeeuropskih držav v gospodarskom pogledi, politična pitanja naj stopijo začasno v stran. Naslednji razvoj prinese bližnje sodelavanje Austrije z državami Male Zveze, na to bode pritegnjena Madjarska k sküpini podunavskih držav. Iz medsebojnoga zavüpanja se bode rodilo najbouše jamstvo za stalen mir.

SLOVENSKA KRAJINA.

Plemeniti dar. Mil. gospod Časl France, stolni kanonik v Maribori, so nam že 2 leti sporedoma poslali 100 Din. naročnine za naše liste. Z ednim so nam dali izjavo, da skoz 10 let dajo vseli to bogato naročnino. Bog naj bo plačnik mil. gospodi kanoniki za te plemeniti dar. — G. ing. France Mikuš, Beltinci, nam tüdi leto za letom pošila 10 Din. več od naročnine. Bog njemi povrni.

NA ZNANJE OD KALENDAROV. Misijonska tiskarna nas je brzojavno obvestila, da je kalendare dogotovila i de je te tjeden od 28. jan. naprej razpošilala. Črensovska, beltinska, törjanska, bogojanska, sobočka, lendavska, tišinska i martjanska fara je dobi od uprave, vsi ostali pa naravnost po pošti. Uprava je v vsako faro sama domo spravi k širiteli, ki je pri cerkvi. Kalendar dobijo brezplačno tisti naročniki M. Lista, ki so ga lani plačali i ga majo tüdi letos naročenoga, drügi ne. — Vredništvo M. LISTA.

Na podporo Novin nam je poslao *Bencik Johan* iz Pančeva Din. 5., *Ziško Cilika* iz Francije 10 Din., *Kelenc Jožef*, Fesscuheim v Franciji iz Velke Polane 18·40 Din. Pri pošilanji podpore nam piše sledeče vrstice: Javim Vam, da me prav srečno veseli krščansko štenje, Novine i Marijin list. Zato pa pošlem na pomoč 10 frankov na Novine. Zdaj pa Jezušek naj blagoslovi Vaše trüde, ka nam krepko razširite krščansko štenje i Jezušekovo kralestvo“. *Horvat Julija*, Lesnelle v Franciji iz Renkovec, 24·10 Din. Piše: „Naznanim Vam, da me veselijo vaši listi, štere sem redno sprejemala celo leto. Pozdravlam i se zahvalim na vsem prav lepom štenji“. — Bog plačaj vsem! Vrednik.

Naročnikom prek mej države. Od vsakoga falata Novin i M. Lista plačamo 50 par poštnine. To teliko pomeni, ka plačamo zvün ekspedicije, to je zvün zavijanja ali pakivanja listov *samo poštnine za vaše liste, okroglo desetjezero dinarov letno.* Ar se pa poštnina proti more plačüvati, mi pa gotovčine nemamo, prosimo vse naše naročnike v Franciji, Ameriki, Canadi i drügih državaj, naj nam *najkesnej do konca marca* plačajo vso naročnino ali oni ali pa njihovi domači, ovak smo zavolo siromaštva ne mogoči listov pošilati.

Toplo se zahvalimo g. dr. Klar Franc, zdravniki v D. Lendavi, ki nam je poslao, kak že več let tüdi letos 100 Din. naročnine i Prekmurskoj Gospodarskoj Zadrugi v Dobrovniki, ki nam je poslala v isti namen 200 Din. Bog plačaj z velikim blagoslovom.! — Novine.

Širitelje pazite! Kak to štrto številko do rok dobite i razdelite *včasi namesti nam javite, keliko naročnikov mate.* Več ne čakajte! *Vsaki mesec* pa vzemite k coj vsakoga novoga priglašenca, če vam plača 2 D. mesečno. Peneze včasi po sprejemi kak i vse spremembe pošlite v Črensovce. *Prizadevajte si, da pride naš list v vsako hišo. — Vredništvo i uprava Novin.*

Kruplivnik. Novine so lepe. Vüpam se, ka jih naročijo ne samo stari naročniki, nego ešče novi pristopijo. — Širiteo.

Naročnikom, ki majo v Črensovskoj posojilnici vlogo. Tisti naročniki, ki majo v Črensovskoj posojilnici *vlogo* (ne delež, ali zadružno samopomoč), lejko plačajo svojo naročnino z vložnimi knižicami, naj samo te prinesejo na vredništvo Novin. Ki pa majo, pa naj li v gotovini plačüjejo; ta olejšava se tiče samo tistih, ki nemajo gotovine. Priti se sme samo predpoldnom od 8 do 10.

Črensovci. Dnes je navuk za tretjired po večernici, po navuki pa tretjeredniški kongres, v Našem Domi, na šterom bodo govorili od dužnosti do siromakov g. Zadravec Matjaš, črensovski plivanoš. Pridite, ki lübite Boga i njegove najdražje düšice: siromake.

Ki de povao kaj letos i potrebüje: čakatur, deske, late i drügi les, naj se javi pri Gospodarskoj zadrugi v Črensovcih, štera ma iz fine *rdeče* borovine trpežno i fal blago. Člani dobijo popüst.

Tam iščite pomoč, kde jo najdete! Vnogi so se že spitavali, kak bi mogli domačin pri smrti zapüstiti telko penez, da bi tej plačali sprevodne stroške i bi jim še kaj ostalo? Vam se ne trbej tak spitavati, ar si lehko pomagate. Sekulerati se dajte pri „*Karitas*“. Ta izplača vašim domačim taki po vašoj smrti vekšo ali menšo šumo, če ste bili pri njoj sekulerani. Vsaki lehko plačüje telko sekulacije, kelko premore. Što nemre več, lehko plača mesečno samo 5 Din. To se razmi, da kelko več plačüje, telko več „*Karitas*“ izplača. Ne odlašajte, nego se taki obrnite na vodstvo „*Karitas*“ i pozvedite vse potrebno. *Pojasnila dobite v Črensovcih na uredništvi Novin, v M. Soboti v Kmečkoj posojilnici (pri g. Mataji) i v Maribori pri „Karitas“. Orožnova u. 8.*

Pozdrav pošilajo! *Kar Jožef*, iz Francije, svojim domačim v Doliči; *Ziško Cilika* iz Borstrancourta v Franciji, vsem sotrüdnikom Novin i celoj Slovenskoj Krajini pa žele, da bi lübi Bog v obilnosti blagoslovo sade naših trüdov.

Doge ma k odaji Gospodarska zadruga v Črensovcih za polovnjake. Doge so sühe i se že lejko v delo vzemejo.

Odrančarom se naznanja, da g. Bakan Števan, Bivši oskrbnik črensovske fare, zdaj düšni pastir na Hotizi, majo k odaji v Črensovcih na farofi krmo, ščelinke i slamo. Zglasite se, küpci na vredništvi Novin ali pri g. Luthar Števani, šolskom upraviteli v Črensovcih. Fina detelica je tüdi k odaji. Poskrbite si zdaj krmo, gda je šče falejša.

Po državi.

Kratki glasi. V Smederevskoj Palanki je finančna oblast zaprli 10 krčem, štere ne so plačale davka. — V Paračini v Srbiji so si razdelili banko oča i dva sina i jo sami vodili. Vodstvo je tak fino šlo naprej, da so sebi na hasek zapravili v banki 6 milijon dinarov. Popovič Milutin oča i sina Branko pa Vojislav so obsojeni sküpno na $10^1/_2$ letno vozo. — V Maribori je 5150 brezposelnih. — Drüžina mesara Draksina je morila dr. Laziča zdravnika, ar je štela obogateti. Dva brato i nevesta so pripelanl v Pančevo v zapore. — Poleg Kamnika je vmoro zet Preskar svojega testü Podbevšeka, ar ga je vsikdar terjao za krüšno. — Hiša se je podrla v Indiji v Sremi na vse kotrige drüžine Offenbahera, gda so ravno bili pri obedi. Sosedje so rešili vse ranjence. — S sekerov je bujla v Novom Sadi delavca Škomac Dimitrija njegova priležnica, gda se je pijan povrno domo z krčme i jo napadno. — Zgorelo je skladišče trgovca Kalafatovič Jovana v Bosanskoj Gradiški. Kvara je polmilijon dinarov. — Višje sodišče v Ljubljani je odredilo, da se zemljiške knige morejo voditi v državnom jeziki i se drügojezična imena parcel morajo pravilno prestaviti na državni jezik.

P. Sutter:

Šatan v Illfurti.

Istinska zgodba.

Zgled obsedenja dveh dečkov od hüdobnoga düha v našoj dobi.

Prestavo iz češčine Alojzij Nemec.

Mantrništvo dečkov.

Njegov glas je bio spodoben hropenji davečoga se teleta. — Če je bio razkačen, je dečko izgledo grozno. V takšem vremeni je nikoga ne pozno, niti svoje matere ne. Raztrgao obleko i raztrgo vse, ka njemi je do rok prišlo, dokeč je ne bio premagani. Če so njemi dali kakšo odevko, v šteroj je bila všita svetinjica, je bilo njegovo prvo delo, da je raztrgo pódmet i blagoslovleno reč iztroso. Njegova glüpost je bila tak velka i znamenita, da se je smejao g. superiori Stumpfi, gda njemi je pri vühi nikelkokrat strelo. „O te šče zdaj strelati, a stem nika ne dosegne,“ je kričao.

G. superior se je ednok z vozom pripelao z nekšim plebanošom iz Štrassburga na obisk v Saint-Charles. Leopold je ravno bobnao na okno i gda je zapazo kola, je pravo: „Aha tü prihaja te gnojar. Ali čakaj, jaz njemi nekaj včinim“. Ne sta minoli dve sekundi i je spadnolo kolo z voza, tak da sta mogla oba gospoda izstopiti i ostali deo poti peški napraviti.

Komi kaj božnoga včiniti, oba ptička (Jožefa i Leopolda) mantrati na vse mogoče načine, je bio njegov najmilejši poseo. Prek štiri leta sta mogla nesrečniva dečka ostati v tom groznom položaji, zato ar se je mnogo oseb v dalešnjem glavnom mesti branilo pripoznati te slučaj za obsédenost od od hüdoga düha. Prvi preiskovalci komisije so se ne dali osvedočiti niti z očivesnimt dejstvi. Šče komaj nikelko mesecov sledi je prišlo do drüge preiskave i ž njov se je tüdi skončalo dugo mantrništvo i obadva nevolniva dečka sta bila oslobojeniva od šatanske oblasti.

Nekši oficir afriškoga polka, šteri je bio s svojov posadkov v Mülhauseni, je prišo iz radovednosti obiskat obsedeniva. Včasik, gda sta ga zaglednola, sta njemi v najlepšoj francušćini tak temelito i naténci spitavla düšnovest, da je ves prestrašeni i presünjeni zbežao i se dodobroga spreobrno. Ravnotak se je prigodilo nekšemi šolskomi nadzorniki i ešče drügima dvema gospodoma iz Mülhausena, šteri so prišli iz same zvedávosti v Illfurt. Tüdi pri njih je mela vragolija šatanova dobre posledice, da so postali dobri katoličani.

V tork vgojdno 3. marca je šo oča Burner na letno senje v Mülhausen. Komaj je prišo v mesto, je mali možiček, obče znani krošnjar z iglami i konci, namero svoje stopaje naravnost proti njemi i ga opsipao z bridkimi rečmi: „Ti si sam kriv nesreče svoje decè; ti vganjaš ž njimi sleparijo“. I to je tak šlo dale. Oča Burner se je brano, kak se jo mogeo i znao, a je moža ne mogeo osvedočiti. Kda je domo prišo, je obsedeni že ozdaleč kričao na njega: „Aha, istina, mali trgovec te je obdužo prestopka; pravo je, da vganjaš s svojov decov sleparijo“. „Ali je bio tüdi eden od vaših?“ „Kakpa, že mi je prileteo v mrežo“.

„Te bom pa za oslobojenje toga nevólnoga moža molo očanaš i njemi vso njegovo grobost odpüstim“. Oblübleno molitev je brezi odlašanja izvršo. Naednok zakriči šatan: „O nevola! Zdaj se mi mreža trga i mož mi vujde“.

Molitev njemi je trno hüdo djala. Negda je prineso g. Tresch staro molitveno knigo iz leta 1646, štera je mela nekelko močnih molitev proti hüdomi dühi. Komaj je knigo odpro, že sta ga obsedeniva obsipala z vsakojakimi conami. „Tak, tak“, je pravo gospod župan, „gda si že začno, bom pa špote dale čteo“. V tom sta obsedeniva skočila na posteo i kričala: „Ti vsigdar prinašaš takše stare svinske liste“, a Leopold je dobao: „Ti me noroga delaš, nemrem te več niti čüti, jaz nori postanem; morete me odpelati v Stefaüsfeld (— tam je norišnica.)“ Potom sta skušala skočiti na svojega sovražnika, da bi ga skečkala i poškrabala. On je stegno roko, i njima ponüdo, naj bijeta po njej, če mata korajžo. Tukla sta, ali stalno mimo, zdaj kre prave, zdaj leve strani.

Tüdi drügoč se njima je redko posrečilo zpelati svoja nakanenja proti svojim škodlivcom. Ali ednok pa se je le prigodilo, da je Leopold v Saint Charles gospoda dühovnika Schrantznera, gda se njemi je proti postavlao, malo škrabno. G. Schrantzner je ne dosta misli na malo ranico, zato ar ga je ne dosta bolela. Ali gda njemi je prst na drügi den preci otékeo i trno bolo, se je prestrašo i ga oprao, v blagoslovlenoj vodi. Prišestni den je minola ne samo bolečina, liki tüdi vsakša sled rane. Negda je dečko zgrabo stolec i ga vrgeo proti g. Schrantzneri. Menkalo je samo za vlas i bi ga zadelo v glavo. Gda je to šteo ponoviti, se je dühovnik tekno z blagoslovlenov vodov njegove roke. Včasik je obsedeni stolec püsto i skočo brečeč i ječeč v kot.

Dale

Okoli po sveti.

Na dno morja potoplene kinče zdigavajo. Zadje čase je zanimanje za zdigavanje kinčov iz dna morja oživilo. Italijanski potaplači so lani zdignoli iz morja neizmerni zaklad potoplenoga parnika „Egypt“. Mednarodno pravo določa, da je potoplena ladja s svojimi kinči last tistoga, šteri jo zdigne iz morja. Nekši amerikanski inžener je nedavno iznašeo nekše vrste ladjo „Jekleni ciklop“, štero gonijo močni motorje i štera se potapla pa zdigavle kak riba. Ta ladja nosi posebne klešče, štere z lehkotov zdigavlejo najbole težke potoplene ladje.

Mrtvec jo je rešo. Ednomi ruskomi profesori Voroniji se je nedavno posrečila izredna operacija. Nekša ženska je v samomorilni namen zpila vekšo množino strupa (čemera), šteri je obisti popunoma razjo i ženska bi morala vmereti. Prof. Voronij pa je izrezao iz tela nekšega ravnozdaj vmrloga človeko obist i jo pritrdo samomorilki namesto, gde je bio izrezao vničeno njeno obist. Obist je začnola delati i ženska je bila rešena smrti.

Krao zadeo na lutriji. Pred nikelkimi tjedni je obiskao norveški krao razstavo kmetijskih pridelkov v varaši Osli. Na razstavi je küpo srečko, štere žrebanje se je vršilo v njegovoj navzočnosti. Lehko si mislimo, kakše veselje je vzbüdilo dejstvo, da je krao, šteri je zadeo, osebno zdigno dobitek — tri kg. sira. Neseo ga je domov i oblübo, da ga pojej na dvori.

Verna mati. V vesnicaj pri vodi Dunavi jako radi gnezdijo štrki. V nekšoj vesi v Sremi je meo štrk na hiši svoje gnezdo. Deca so v neprevidnosti zažgala hišo, štera je bila puna slame i krme, ravno v časi, gda sta bila v gnezdi dva mladiča. Gda je nastao požar, je mladiča čuvala samica, samec pa je odleteo na lov za hranov. Ogenj se je razširo s takšov naglicov, da je ne bilo misliti na kakšo rešitev. Vesničarje, ki jako cenijo te lübke i prijazne ptičke, so mislili rešiti bar nje. Metali so kamenje i kričali, da bi samico opomenoli na pretečo nevarnost. V se zaman: skrbna mamica se je ne dala odgnati od svojih mladičov. Kem vekše je bilo kričanje i kem vekši je bio ogenj, tembole je čuvala svoj mladi zarod. Ogenj se je zmerom bole širo i gda se je samec vrno z hranov, je našeo samo ešče pogorišče. Nekaj časa je krožo nad mestom svojega nekdašnjega prebivališča, nato pa se je sünkoma zagnao v žarečo žerjavico, kje so končali tüdi samica i mladiči.

Dete je odao v siromaštvi. Frančiškanske misijonarke pišejo iz Mongolije: Nedavno je prišeo k nam neki mož z lepim, zdravim dečkom v naroči. Povedao nam je, da bode dečka odao. Pitale smo ga, zakaj ga šče odati. „Ar je moja žena betežna i oba vmirava od glada,“ je bio pretreslivi govor. Dali smo njeni za dečka, kelko je proso, poudrügi dolar. Če se kda vrne, bo lehko meo svojega dečka, šteri je pri nas bole oskrben, kak bi bio — što zna gde.

Smrtni plin na morji. Japonci so iznajšli novi smrtni plin, šteri je brezi farbe i düha. Na morje ga spüščajo letala, štera lečejo čisto nizko nad morskov gladinov. Gda pride plin v dotiko z morskov vodov, začne delati z zvezi z ništernimi sestavinami morske vode nov plin i püsti pare, štere so po učinki spodobne dozdajšnjemi plini za skuzenje. Što bi pa toga plina vdihao kaj več, mora vmerti. S tem plinom se bode med vojsko sovražnih ladij prinašala zmotnjava, smrt i pogüba. Pač malo človekolübna iznajdba!

Prestol je dao za lübezen. Iz Indije poročajo, da je maharadža iz Dewasa z imenom Tujoki Puar, ki je nedavno zbežao iz svoje dežele z nekšov dvornov plesalkov, zgübo prestol. Generalni guverner dežele ga je pozvao, naj se vrne v določenom roki domo, če njemi je lüba vladarska čast. Tujoki Puar pa se je odpovedao koroni rajši nego ženski. Zdaj je pretekeo guvernejov rok i zišo je narodni razglas, ki je prebivalstvi naznano, da Tujoki Puar je ne več njegov maharadža.

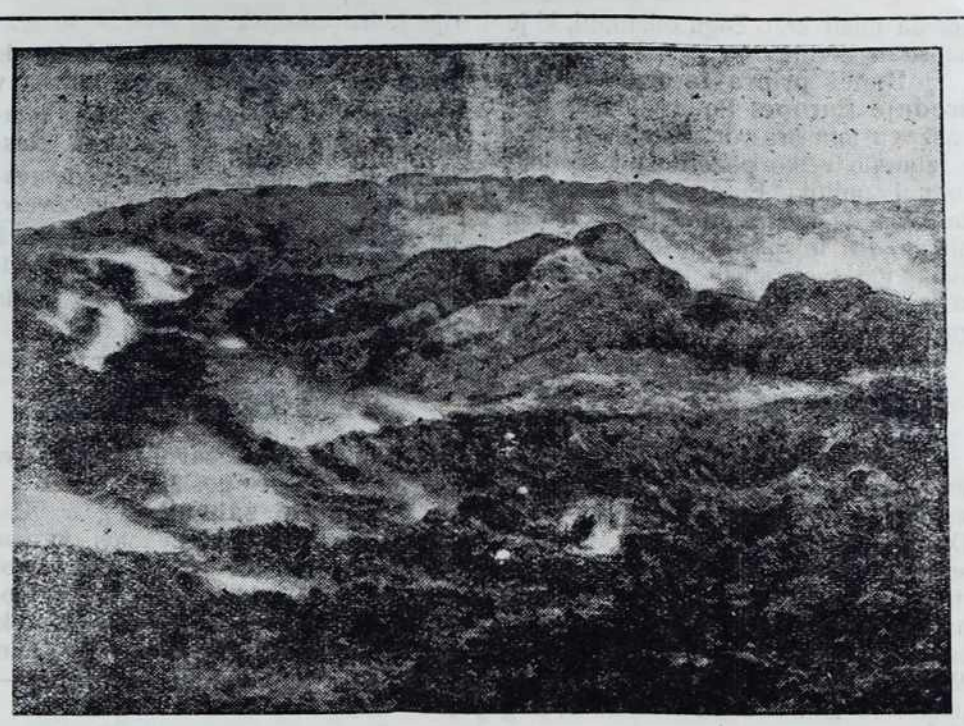

Najvekši ognjenik na otoki Havaji je gora Mauna Loa.
Ognjenik je pred kratkim začeo znova goreti i metati iz sebe lavo, to je raztopleno kamenje i pepeo.

Kda sme kaditi. Nekši sloviti berlinski profesor je prisostvüvao pogovori od škodlivosti tobaka i od starostne dobe, v šteroj sme človek začnoti s kajenjom. Pogovor je postajao brezploden, zato se je gostitelica obrnola do mučečega profesora i ga pitala: Gda mislite g. profesor, sme mladi človek začnoti s kajenjom. Profesor je kratko odgovoro: te, gda si svoj tobak lahko sam plača!

Bogata sneha išče mladoženca. Nekša čistokrvna Indijanka, stara 54 let, je dobila pravdo i postanola lastnica bogatih petrolejskih vretin, vrednih nad milijon dolarov. Včasi se je priglasilo nad 1000 mladožencov, šterim diši bogastvo. Neprestano dobiva zapelive ponüdbe tüdi iz Evrope. Pa ona je omožena i ostane s svojim možom zadovolna.

15 let je živo od mleka i žganja. V nekšem londonskom predmestji je vmro te dni 72 letni Edward Booth, ki dugih 15 let je ne vživao nikše goste hrane, liki samo tekočine. Možak je spio vsaki den liter mleka i pou steklenice žganja. Pred 15 leti, gda je najmre nevarno zbetežao, so njemi zdravniki svetovali, naj ne pije alkohola i naj je kemveč mesa. Booth je bogao zdravnike, a nato je ešče hüjše zbolo. Te je skleno, da zdravnikov ne pita več za nasvet, nego se bo zdravo po svojem recepti. Pio je mleko i žganje i od tedaj se njeni je zdravje zboušalo i kesnej je ne bio nikdar več betežen. Živo bi bio ešče dugo, če se ne bi nedavno prehlado. Vmro je za plüčnicov. Pa to je bio samo Anglež Booth, drügim bi se te recept ne bi priporačao.

Na zapoved se ženijo. V nekšem nemškom listi je bio oglas: Moj Führer — Hitler žele, da se oženim. Zato iščem zaročnico lüteranske vere, čisto arijskoga pokolenja, svetlolaso, visike rasti i zaokroženih lic s premoženjom. — V čehoslovaško — nemškom obmejnom ozemli se je vdomačila že iz več stoletij navada, da so prihajali Nemci z Nemčije po svoje zaročnice v češke drüžine na češko zemlo. Ar ta navada tüdi v novoj Nemčiji nešče ponehati, so nemške mejne oblasti odredile, da se mora navada nehati s 1. jan. 1934. Po tom roki bo morao vsak Nemec iz Nemčije, ki bo šteo Čehinja za ženo vzeti, plačati 200 mark.

Kratki glasi. Amerika vtrdjavle Havajske otoke, na šterih bo mela svojo oporo, če bi se vplela v boj z Japonskov. Za slučaj boja ma Amerika 11 milijonov vojakov i 40 jezero letal. — V Leipzigi na Nemškom so glavo odsekali van Lubbe komunisti, ki je žažgao nemški parlament v Berlini. — Pri Stalingradi v Rusiji se je pripetila velika železniška nesreča. Mrtvih je 300 i ravno teliko ranjenih. — Nemškoga trgovca so obsodili na 2 letno vozo, ar je prineso iz Prage domo edne novine.

SPREJME SE
v stalno službo družina
samo z več
delavnimi močі
pod ugodnimi pogoji na veleposestvu
Steinhof pri Radgoni

PRISPELA VELIKA ZALOGA
črnih in drugih raznih oblek za
mladožence
po zelo nizki tvorniški ceni.
! TIVAR OBLEKE !
Murska Sobota v Hartnerjevi hiši.

GOSPODINJSTVO.

Vertinja pa njéne gredé.

Dnesden je tak, ka bi človek morao skoro čüde delati, či bi šteo dobro vértivati. Je pač kriza, bi se šče nekam najbole nalejci potolažili. Pa püstimo to mrho že ednok pri méri! Telko jo po vüstaj vlačijo, telko od nje pišejo, ka má že skoro celi svet slab düj po njoj.

Svet se v našem časi strašno hitro süče. Včási so lüdje pomali delali, pomali živeli — tüdi dugo živeli. Što šče dnesden količkaj človeki spodobno živeti, se more tüdi znati hitro zasüknoti. Ne zidati zláti gradov v oblâke, kak bi se dalo brez trdoga dela nalejci živeti. Na edno je najmre denešnji svet skoro pozábo: Naj je nevola na sveti eli nej, vsigdár ostanejo fundamet blagostánja delavne roké, pošteno srcé pa pametno živlenje. Naš dedek so meli navado, ka so z bičom napravili križ na tli, kda so šli, kama na njive delat. Z rečmi: „Bog nam pomagaj!“ so se napotili z domi. Tak so nas včili tüdi naš Slomšek: „Z Bogom začni vsako delo, da bo dober têk imelo!“ Mládi svet dnesdén toga več ne dela. Pa nam tüdi božega blagoslova mênka! Tüdi se nej držati kak klešč stari navád, štere se odpovedale za naš čaš. Primimo se toga, ka nas što, ki nam dobro ščé, eli pa lastna pamet i skûšnja dobra vči!

Vertinja podpira tri voglé v hiši. Tüdi dnesdén. Zato pa more biti kak srna. Obrnoti se more znati pri hiši. Posebno kda more biti žena pa mati pa küharca takši razvajeni lüdi, kak smo mi vsi dnesdén.

Lejko je bilo nekda kühati. Mamica so zajtra skühali kropnjačo repe. Ka je zajtra ostalo, so za obed segreli pa skühali cele krumple zráven. Za večerjo pa kaj mlečnoga. I dén je bio v rédi. Na drügi dén je bio isti jedilni list, samo ka je bilo mesto repe zelje.

Zdaj mámo ináčiše — žáli bože! slabše — želodce. S takšov „menážov“ ne bi bili več zadovolni.

Naše vertinje so to zarazmile. I so nam kak dobre ženkice i mamice štele vgoditi. Jedilni list se je spremeno. Za vsakši dén: mesto repe pa zelja — káva. Za vékše svétke. mesto zasükani pogáč — poharaji pa čáji z rumom pa kühano vino z večkratnim „repeti“. Za gostüvanja: mesto bosmanov — torte itd. Za kávo pa trbej: kávino zrnje, frank i cuker; za poharaje poleg moke i belic: pecilni prášek, cuker...; za čáj: cuker... itd. Ka ščém s tem povedati? To, da se je naš novi jedilni list podragšao. *Navezali smo se preveč na trgovino.* Ščista v rédi to za tisti čas po boji, kda smo meli za to zadosta penez.

Zdaj pa to sprerazmimo: *Zadnji 5 let se je čas spremeno.* Penez za trgovino — zvün za sou, petrol i špice — nega več!

To nej tak velka nevola. Samo prerazmiti jo moremo i znájti se v njoj. *Navčiti se moremo samo s toga živeti, ka nam domá zraste.* I to ne vütro, nego dnes.

Tü se zdaj naj pokážejo naše vertinje, kakše srne so. Dobrote s trgovine, ki dráge peneze koštajo, nam naj nadomestijo z dobrotami z ogračeka, z gréd. Té ne koštajo penez. Za té trbej samo malo dobre volé, malo časa pa delavne roké. Vsega toga našim dobrim vertinjam — vsa čast njim! — ne mênka. (Dale.)

Službena naznanila.

Brezplačne gozdne sadike!

Oddajalo se bo v banovinski gozdni drevesnici v Murski Soboti, spomladi 1934. brezplačne gozdne sadike siromašnim toda skrbnim gozdnim posestnikom. Nekolekovane prošnje naj se predložijo Srezkemu šumarskemu referentu v Murski Soboti ali pa naj se istotam na uradni dan osebno zglasijo prošnjiki. Prošnje ali osebne prijave morajo prispeti oziroma biti izvršene do 10. februarja 1934. Poznejše prošnje ali prijave ne pridejo v obzir. V prošnji ozir. osebni prijavi je navesti: vrsta in število sadik ter parc. štev. in dav. občina poseke ali goličave.

Srezki načelnik:
Lipovšek.

Pošta.

Drvarič Jožef, Bogojina. Naznani nam naslov sestrin pa njej te pošlemo M. List z kalendarom. **Rajbar Anton, Krajna 3.** Drži se tistoga, ka ti je lani bilo povedano. **Vučko Verona, Damangevile.** Kalendar i lajnsko plačano, na letos ostalo 9 Din. **„Mir lüdem na zemli“.** Članka toga ne smo mogli objaviti, ar je prišo prekesno i ar so vrednik bili betežni. Lepa je ta žela dati 24 strani s slikami za božič, ravno tak, kak žela po novoj obleki, a siromaštvo oboje zabrani. Siromaški Jezušek v jaslicaj je zadovolen z našim dobrim namenom ešče bole pa z našim siromaštvom, štero mirno prenašano. **„Božič na tujem“.** Lani pozno prišeo. Letos pride na vrsto. **Škaper Treza, Dolič 13.** „Hodi k olt. Svestvi“ knig nega več. Drügo smo Vam poslali. Prve, če Bog da, ešče letos znova izdamo. **Bencik J. Pančevo.** Novine se vsaki četrtek odpošlejo, naznanite nam, gda je dobite. **Šerüga Štefan, dijak Martinišče, Veržej.** S poslanov naročninov je plačan dug za lani in letos, po obečanji. **Maroša Štefan, Francija.** Na lani dug 65 Din, za letos 100 Din. Pošlite oba po banki Baruch! **Sobočan Jožef, širiteo Novin Nedelica.** Iz Amerike je naročeno, da plačaš za Zver Jožefa v Chicagi 100 Din. za l. 1933. Včasi prinesi peneze i odgovor, če de meo tüdi letos. — **Lang Fr. Vrancourt, Francija i domači.** Lanskoga duga je 65 Din. — **Casar Jürij. De Nabecourt, Francija i domači.** Lanskoga duga je 17 Din. — **Kühar Števan, Vuateblet.** Za letos je ostalo 50 Din.

Novine izhajajo vsaki četrtek za prišestno nedelo. — Za tiskarno Balkányi Ernest, Dolnja Lendava. — Izdajatelj in urednik: Kleki Jožef, župnik v pok., Črensovci.
Pred oblastio odgovoren: Jerič Ivan, dekan v Dolnji Lendavi.